SKARBY JURY – MINIPRZEWODNIK
11.08.2024 r.

Witam Was drodzy miłośnicy cyklu „Daleko jeszcze?”. Nasz sierpniowy wyjazd – mimo, iż w całkiem innym kierunku niż zazwyczaj, dostarczy nam równie pięknych wrażeń. Nadal pozostajemy w temacie górek, aczkolwiek nieco mniejszych. Jura Krakowsko-Częstochowska pełna jest miejsc, które naprawdę warto raz w życiu zobaczyć, bowiem tereny te zapisały się na kartach historii naszego kraju.
Pamiętajcie, że to od Was zależy jak rozplanujecie sobie dostępny czas oraz co zdecydujecie się zobaczyć. Ja zachęcam Was do takiego rozplanowania czasu, aby zobaczyć maksymalnie jak najwięcej! Tak więc, miniprzewodniki w dłoń i czerpcie z tego wyjazdu ile się tylko da!!!:)

Najważniejsze informacje organizacyjne:

1. **nr tel. do organizatora – ZAPISAĆ W SWOICH TELEFONACH!!!**
Beata Musiałek 500 710 269

2. Zbiórka o godz. 24.00/0.00 z soboty (10.08.) na niedzielę (11.08.) na zajezdni autobusowej na Rynku w Czudcu. Wyjazd o godz. 0.10! Proszę o punktualność!!!
W miejscu docelowym będziemy około godz. 5.00-5.30.
Zbiórka na parkingu koło klasztoru – 13.00, przejazd do Olsztyna 13.00-14.00, czas wolny – możliwość zwiedzania zamku królewskiego 14.00-18.30, zbiórka i powrót – 18.30. W razie niesprzyjającej pogody, będzie możliwość skrócenia czasu wolnego w miejscowości Olsztyn i wówczas będziemy wcześniej wracać do domu. Jeżeli tak się stanie, informację podamy w autokarze.

3. Jeżeli ktoś z Was z nagłych powodów nie będzie mógł pojechać, proszę niezwłocznie dać znać na nr tel. 500 710 269!!! Jest to bardzo ważne, dlatego żebyśmy nie czekali na taką osobę na przystanku.

Niniejszy przewodnik podzielony jest na dwie części. W pierwszej zawarto wszystkie niezbędne informacje, które ułatwią Wam pobyt na Jasnej Górze. Znajdziecie w nim praktyczne wskazówki dotyczące miejsc, które warto odwiedzić, gdzie możecie coś zjeść, kupić pamiątki, itp. Natomiast druga część zawiera informacje o Zamku Królewskim w miejscowości Olsztyn, który z racji niedalekiej odległości od Jasnej Góry postanowiliśmy włączyć do programu wyjazdu.

Życzę Wam przyjemnego zwiedzania i udanego pielgrzymowania☺

Uwaga!!!

Jeżeli będzie pogodnie, to można zabrać ze sobą koc piknikowy. Wchodząc na teren skałek są miejsca, gdzie można rozłożyć koc na trawie i odpocząć, no i podziwiać przepiękne widoki.

INFORMACJE CZĘŚĆ I

Kilka słów o Jasnej Górze

Jasna Góra jest największym na świecie ośrodkiem maryjnym, którego powstanie i rozwój nie jest związany z objawieniami Matki Bożej. To fakt. Maryja nie ukazała się nikomu na częstochowskim szczycie. A jednak Jasna Góra to jeden z największych ośrodków kultu religijnego na ziemskim globie. Jeśli chodzi o ośrodki oddawania czci Matce Jezusa, wyprzedza ją tylko Lourdes.

Historia tego miejsca zaczęła się nietypowo. Książę Władysław Opolczyk sprowadził w roku 1382 z Węgier paulinów, którym podarował wapienne wzgórze o wysokości 293 m n.p.m. To oni nazwali je Jasną Górą, nawiązując do swego macierzystego klasztoru św. Wawrzyńca, położonego „na Jasnej Górze w Budzie". Otrzymali jednak od księcia nie tylko wzgórze ze stojącym na nim niewielkim kościołem pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny, Dziewicy Wspomożycielki. Dostali również obraz przedstawiający Matkę Bożą z Synem. Nie był to jednak jakiś przypadkowy wizerunek, lecz obraz słynący łaskami, który już wtedy otaczany był wielką czcią. Według legendy był to jeden z dwóch obrazów namalowanych przez samego św. Łukasza na desce stołu pochodzącego z domu w Nazarecie. Książę Władysław Opolczyk znalazł go na zamku w Bełzie i przekazał zakonnikom. Nie trzeba więc było niejako od zera budować sławy i znaczenia tego miejsca. Tak wyjątkowy obraz przyciągał wiernych. Odkąd tylko wizerunek Maryi pojawił się na Jasnej Górze, przyozdabiany był wotami, składanymi w podzięce za wymodlone przed nim łaski. A przybywali tu m.in. Węgrzy, Morawianie, Czesi, Ślązacy, Saksończycy, Prusowie i Litwini.

Wyjątkowe znaczenie Jasnej Góry wzrosło po słynnej obronie przed Szwedami w roku 1655 i po ślubach króla Jana Kazimierza (1656). Chociaż wypowiedziane we Lwowie przed obrazem Matki Bożej Łaskawej, a nie w Częstochowie, jednoznacznie kojarzyły się z paulińskim sanktuarium. I to z jasnogórskim wizerunkiem Maryi coraz częściej łączony był użyty przez niego wówczas tytuł Królowej Korony Polskiej. Zresztą sam Jan Kazimierz 16 marca 1657 r. udał się na Jasną Górę i tam modlił się o uratowanie Rzeczypospolitej przed wojskami szwedzkimi.
Ostatecznie wyjątkowość Jasnej Góry potwierdził sejm z 1764 roku, który w swoich ustawach nazwał Matkę Bożą Częstochowską Królową Polski. Stało się to niemal pół wieku po innym bardzo ważnym i znaczącym wydarzeniu. W 1717 r. miała miejsce koronacja obrazu Matki Bożej Częstochowskiej koronami papieskimi, jako pierwsza na prawach papieskich poza Rzymem.

Jasna Góra od wieków funkcjonuje jako szczególne miejsce święte. Każda religia takie ma. To konkretne punkty w przestrzeni, istniejące namacalnie, widoczne i doświadczalne, co ważne – dostępne, uznawane za uświęcone szczególną obecnością sacrum. Stają się one dla wierzących celem pielgrzymek, miejscem, do którego warto i trzeba się udać. Nawet jeśli wymaga to wiele czasu i wysiłku.
Jasna Góra przez stulecia stała się czymś więcej niż „duchową stolicą Polski". To miejsce uprzywilejowane, miejsce, którego wagę doceniają nie tylko polscy katolicy, ale które słynie na cały świat, którego osobliwość doceniają nawet niewierzący.
Absolutną wyjątkowość Jasnej Góry podkreślał św. Jan Paweł II. On to miejsce wielokrotnie nazywał nie tylko sanktuarium narodu, ale mówił, że to konfesjonał i ołtarz, że jest to miejsce duchowej przemiany, odnowy życia Polaków. Stwierdził, że to miejsce, w którym Polacy zawsze byli wolni. Nazwał je skarbem. Czy da się lepiej ująć w słowa powód, dla którego miliony ludzi wciąż i wciąż pielgrzymują właśnie na Jasną Górę? Chyba nie:)

Co warto wiedzieć?

1. Bramy wejściowe do sanktuarium otwarte od godziny 5.00 do 21.30
2. Wały i Droga Krzyżowa - na wałach: Pomnik papieża Jana Pawła II, Pomnik Sybiraków przy Kaplicy Pamięci Narodu, Pomnik o. Augustyna Kordeckiego, studnia bł. Euzebiusza
3. Punkt pomocy medycznej obejmuje opieką i udziela pomocy pielgrzymom. Czynny w niedzielę od 7:00 do 19:00
4. Wota - zwyczaj przynoszenia i ofiarowywania wotów, składanych przez pątników w Kaplicy Cudownego Obrazu, jest charakterystyczną i wielowiekową praktyką religijną na Jasnej Górze. Prosimy jednak nie przyczepiać samowolnie do ścian Kaplicy żadnych darów dziękczynno–błagalnych, składanych na świadectwo łask otrzymanych przez wstawiennictwo Matki Bożej – wszystkie wota prosimy składać u ojca paulina dyżurującego w zakrystii. W zakrystii jest również specjalna Księga Wotów, w której są odnotowywane i rejestrowane wszelkie składane dary wotywne.
5. Poświęcanie dewocjonaliów - dewocjonalia w okresie letnim poświęcamy przed Bazyliką i w zakrystii w godzinach jej otwarcia.
6. Nabywanie pamiątek - sklepy Claromontana, księgarnia, Wydawnictwo Paulinianum
7. Punkty duszpasterskie - na Jasnej Górze w obrębie murów klasztornych czynne są: Biuro Prasowe, Jasnogórskie Centrum Informacji oraz Sekretariat Jasnogórskiej Rodziny Różańcowej. W Jasnogórskim Ośrodku Duszpasterskim obok kaplicy św. Józefa czynne są: Poradnia Życia Rodzinnego, Redakcja Dwumiesięcznika Jasna Góra oraz Jasnogórski Instytut Maryjny wraz z Biblioteką Maryjną. W murach Jasnej Góry znajdują się również: Centralny Ośrodek Krzewienia Duchowej Adopcji Dziecka Poczętego oraz Jasnogórskie Centrum Modlitwy Zawierzenia – Księgi Parafialne dla pielgrzymów. Kapłani wraz z grupami oraz indywidualni pielgrzymi mogą wpisywać się do ksiąg swoich parafii celem odnotowania pobytu.
8. Punkty gastronomiczne na Jasnej Górze - na Jasnej Górze jest kilka punktów gastronomicznych, gdzie każdy znajdzie coś dla siebie. Szczególnie polecany jest bar Domu Pielgrzyma oraz inne jadłodajnie, gdzie można skosztować pysznych, domowych potraw. Lokale gastronomiczne znajdują się tuż za murami Jasnej Góry.

UWAGA!!! Ostrzeżenie!
Uwaga na ludzi (zwłaszcza na parkingach) przypinających różne oznaki religijne /krzyżyki, medaliki, obrazki/ – tzw. przypinaczami, wyłudzającymi wokół terenu Jasnej Góry pieniądze rzekomo na cele klasztoru – osoby te nie mają absolutnie nic wspólnego z Jasną Górą! Nie bądź naiwny – nie daj się naciągnąć! Nie padnij ofiarą wyłudzacza i złodzieja kieszonkowego! Strzeż swoich dokumentów! Zachowaj czujność!

Co warto zobaczyć?

Kaplica Matki Bożej i Bazylika Jasnogórska – są to centralne miejsca na Jasnej Górze, miejsca sprawowania sakramentów i codziennej modlitwy, w głównym ołtarzu Kaplicy Matki Bożej umieszczony jest Cudowny Obraz Matki Bożej Częstochowskiej – Królowej Polski.

Sala Rycerska - sala upamiętniająca wiele historycznych wydarzeń, w której umieszczono pamiątkowe sztandary wojskowe, sala na piętrze klasztoru, wejście na lewo przed kaplicą Matki Bożej.

Kaplica Różańcowa – jest tuż przy Kaplicy Cudownego Obrazu, wychodząc z Kaplicy Matki Bożej kierujemy się na prawo.

Kaplica św. Józefa – należy przejść czterema bramami na zewnątrz Jasnej Góry i za pierwszą wejściową bramą zwaną Bramą Lubomirskich kierujemy się na prawo.

Skarbiec, Muzeum 600-lecia – Skarbiec czynny codziennie od 9.00 do 17.00, Muzeum 600-lecia czynne codziennie od 9.00 do 17.00 - nad porządkiem zwiedzania czuwają panowie z Ochrony klasztoru i siostry zakonne. We wszystkich tu wymienionych obiektach muzealnych zabronione jest wykonywanie zdjęć i filmowanie bez każdorazowo wydanego, specjalnego zezwolenia Władz klasztoru i o. Kustosza Zbiorów Sztuki Wotywnej na Jasnej Górze.

Bastion św. Rocha – Skarbiec Pamięci Narodu - czynny codziennie od 9.00 do 17.00.
Wystawy:
– „Bogurodzica – splendor Rzeczypospolitej obojga Narodów" – aktualnie część niedostępna
– „Narodowy zryw „Solidarności' w wotach pielgrzymów jasnogórskich"
– „Ojczyzno ma – Polskie drogi do wolności"
– pamiątki po ofiarach katastrofy w Smoleńsku.

Przestrzeń wystawowa przy Bastionie św. Rocha
Wystawy:
„Nie byłoby Papieża Polaka, gdyby nie było twojej wiary – św. Jan Paweł II i Prymas Tysiąclecia bł. ks. kard. Stefan Wyszyński”
Od Mokrej do Monte Cassino – szlakiem 12 Pułku Ułanów Podolskich.

Bastion św. Barbary
– Golgota Wschodu
– Kaplica Jasnogórskiej Matki Pojednania.

Sala o. Augustyna Kordeckiego
– obraz „Polonia” Antoniego Tańskiego.

Jasnogórska Golgota
Na piętrze w Kaplicy Cudownego Obrazu są stacje Drogi Krzyżowej namalowane przez Jerzego Dudę-Gracza. Miejsce dostępne do modlitwy i zwiedzenia od 6.00 do 21.00.

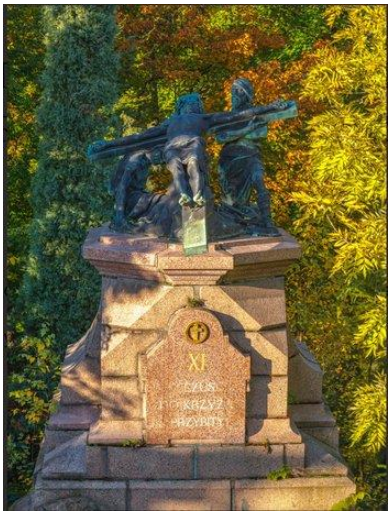
Stacje Różańcowe
Na placu przed szczytem, od strony parków i III Alei Najśw. Maryi Panny rozmieszczone są stacje różańcowe. Można tutaj indywidualnie lub grupowo, w ciszy rozważać tajemnice Różańca św. Dostępne o każdej porze dnia i nocy.

Wieża
Wznosi się po zachodniej stronie Bazyliki, na osi jej głównej nawy i jest jedną z wyższych wież kościelnych w Polsce (106,30 m). Dostępna jest od kwietnia do listopada. Zwiedzanie wieży uzależnione od warunków atmosferycznych. Wieża nie posiada windy, wejście na pieszo; niższy taras widokowy – 170 schodów; wyższy – 300 schodów.

Wały Jasnogórskie
Na wałach jasnogórskich znajdują się wyjątkowe stacje Drogi Krzyżowej.

Okruchy z dziejów Cudownego Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej

Obraz namalowany jest na trzech deskach lipowych o łącznych wymiarach: wysokość 121,8 cm, szerokość 81,3 cm, maksymalna grubość 3,5 cm. Przedstawia Najświętszą Maryję Pannę w postawie stojącej, w półpostaci z Dzieciątkiem Jezus na ręku. Maryja jest zwrócona do wiernych, a twarz Dzieciątka – w kierunku pielgrzyma, choć nie zatrzymuje na nim wzroku. Obydwa oblicza łączy wyraz zamyślenia, jakby pewnej nieobecności, i powagi. Prawy policzek Matki Bożej znaczą dwie równolegle biegnące rysy, przecięte trzecią na linii nosa. Na szyi widać sześć cięć, z których dwa są widoczne dość wyraźnie, zaś pozostałe cztery – słabiej. Dzieciątko, przyodziane w sukienkę koloru karminowego, spoczywa na lewym ramieniu Maryi; w lewej ręce trzyma księgę, prawą zaś

unosi ku górze w charakterystycznym geście nauczyciela, władcy lub błogosławieństwa. Prawa ręka Maryi spoczywa na piersi, wskazując na Jezusa, jedynego Zbawiciela świata. Niebieskogranatowa suknia i tego samego koloru maforion Matki Bożej ozdobione są złocistymi liliami andegaweńskimi. Nad czołem Dziewicy malarz umieścił sześcioramienną gwiazdę. Wizerunek Matki Bożej jest namalowany na tle koloru niebiesko- zielonego, który przechodzi w odcień morskiej fali. Dominującym elementem ikony są złocone nimby wokół głów Maryi i Jezusa – symbol Boga Ojca, które zlewają się w jedną kompozycję, stanowiąc charakterystyczny detal, kontrastujący z ciemną karnacją twarzy świętych postaci. Stąd niekiedy Matka Boża bywa nazywana „Czarną Madonną".

W roku 1430 na Jasnej Górze zrabowano kosztowne wota z kaplicy, jak również uszkodzono Cudowny Obraz. Po odarciu z kosztowności Obraz został pocięty szablą i połamany. Odnaleziono go, według tradycji, w miejscu, gdzie dziś stoi kościół św. Barbary z cudownym źródełkiem, niedaleko Jasnej Góry. Ojcowie Paulini przywieźli zniszczony Obraz do Krakowa, na dwór króla Władysława Jagiełły, który wraz z małżonką swą, św. Jadwigą, jest fundatorem najstarszej części kaplicy Matki Bożej na Jasnej Górze.
Sprawą odrestaurowania Obrazu zajął się sam Król Władysław Jagiełło. Liczne były trudności związane z techniką malarską Obrazu Jasnogórskiego. Był on prawdopodobnie tak zniszczony, że zdecydowano na dotychczasową, uznaną za relikwię deskę nałożyć nowe płótna i przemalować wizerunek, według rysunku widocznego na starych zniszczonych płótnach, których kawałki pozostawiono pod płótnami nowymi. Trwałym śladem zniszczenia Obrazu w roku 1430 są blizny na Twarzy Matki Bożej.
Charakterystyczną cechą, po której każdy rozpozna Obraz Jasnogórski, są blizny na twarzy Matki Bożej. Obraz Jasnogórski nosi na sobie znamiona ran i bólu. Ran tych, cięć na Obrazie jest wiele (na szyi, na twarzy i dwie pod prawym okiem). Jakby chciała powiedzieć nam Matka Boża, że jest Matką i Królową umęczonego i udręczonego przez wieki Narodu. Jak siedem mieczów boleści przebiło Jej serce pod Krzyżem, tak teraz znaki bolesnych ran nosi na swym Jasnogórskim Obliczu.

Po lewej stronie wizerunku umieszczone są insygnia Matki Bożej Królowej Polski berło i jabłko, wykonane w 1926 r. z fundacji kobiet polskich przez warszawską firmę „Bracia Łopieńscy". Po prawej stronie obrazu znajdują się: Złota Róża i złote wotum w kształcie serca z na-pisem „TOTUS TUUS" – przekazane przez Ojca Świętego Jana Pawła II w 1979 i 1982 r.

Niezwykłym i wstrząsającym wotum pozostawionym przez św. Papieża Jana Pawła II, obecnie eksponowanym w specjalnej kasecie na ołtarzu Matki Bożej, jest pas jego sutanny, przestrzelony i zakrwawiony w czasie zamachu na Placu św. Piotra 13 maja 1981 r.

Obraz Matki Bożej zakrywa srebrna zasuwa z 1723 r. z alegoryczną kompozycją odnoszącą się do Niepokalanego Po-częcia NMP. Zasuwę otacza bordiura z 1763 r., będąca fundacją rodziny Działyńskich.

Jasnogórski obraz od początku zasłynął cudami, które rozsławiły częstochowskie sanktuarium maryjne i sprawiły, że na Jasną Górę zaczęli przybywać pielgrzymi z całej Polski, a w następnych stuleciach z odleglejszych krajów Europy. Znakiem wiary pielgrzymów były liczne wota ofiarowywane Matce Bożej, których wartość i dziś należy określać przede wszystkim wartością intencji, w jakiej były składane, czystej i wzniosłej, a nie ich kosztownością czy osobą ofiarodawcy.

A czy wiedzieliście, że Czarna Madonna ma "siostry"? Że była "aresztowana"? Że w jej garderobie znajdują się przepiękne, bogato zdobione suknie? I że dostała Nobla?

Królowa Narodu Polskiego, ukochana Matka, cudowna Pani, Jasna Góra jako duchowa stolica naszego kraju – to wszystko wiemy, bo zawsze tak się o Matce Bożej Częstochowskiej mówiło. Ale czy poza tymi hasłami potrafimy powiedzieć coś więcej o tym miejscu?

Matka Boża Częstochowska, jak prawdziwa dama, ma się w co ubrać. Jej szafa, a konkretniej skarbce jasnogórskie, poszły w kierunku modnego minimalizmu – czyli mało, a dobrej jakości.
Sukni jest jedenaście, za każdą kryje się odrębna historia, a każda z szat jest na inną wyjątkową okazję. Mamy m.in. Suknię Zawierzenia wykonaną z ok. 9 kg bursztynów, wysadzaną tysiącem brylantów; Suknię z Nasion; Płaszcz Hetmański – wotum generałów II Rzeczpospolitej, stworzony z różnych odznaczeń i orderów czy też najbardziej znaną Suknię Milenijną z niebieskim haftem z motywem lilii.

Historia składania dziękczynnych podarunków w zamian za otrzymane łaski sięga XV wieku. Po dziś dzień zawieszane są one na ścianach kaplicy oraz gromadzone w skarbcu jasnogórskim, dzięki czemu przegląd jego zbiorów to cudowna lekcja historii narodu polskiego.
Znajdują się w nim liczne szaty i naczynia liturgiczne, np. monstrancja podarowana przez króla Zygmunta Starego, cenne dzieła sztuki, biżuteria z różnych epok, w tym różaniec królowej Bony, przedmioty codziennego użytku – jak złoty kubek i zegar od króla Jana III Sobieskiego, pióro Henryka Sienkiewicza czy medal Pokojowej Nagrody Nobla Lecha Wałęsy.
Inne dary są cenne nie ze względu na wartość materialną, ale na historię, jaką ze sobą niosą. I tak więźniowie, którzy przeżyli dramat obozów koncentracyjnych, przywieźli do Matki różańce wykonane z chleba czy też koronę cierniową z drutu kolczastego.
Wyjątkowe znaczenie mają dary wotywne przekazywane od papieży: monstrancja od Jana XXIII, kielich Pawła VI, złota róża od Jana Pawła II oraz zakrwawiona stuła po zamachu na papieża.

Choć Jasna Góra od dekad jest celem licznych pielgrzymek z całego świata, zapominamy często, że sama Matka Boża od lat pielgrzymuje po całej Polsce. Wszystko zaczęło się 26 sierpnia 1957 roku. Wtedy to miał miejsce tzw. „święty pocałunek", czyli zetknięcia kopii obrazu z Cudownym Wizerunkiem. Następnie przez dwadzieścia trzy lata obraz odwiedzał wszystkie polskie parafie, choć do niektórych dotarły same… ramy. Choć brzmi to wyjątkowo absurdalnie, 4 września 1966 r. Matka Boża została „aresztowana" przez ówczesne władze PRL i była więziona aż do 1972 r. W maju 1985 r. rozpoczął się kolejny etap peregrynacji, który trwa do dziś.

Tytuł Czarnej Madonny nie jest zarezerwowany jedynie dla Matki Bożej Częstochowskiej, ale nosi go jeszcze kilka innych wizerunków Maryi na całym świecie. Jednym z bardziej popularnych jest La Moreneta, czyli Czarnulka – Matka Boża z Montserrat w Katalonii. Co więcej, niektórzy nawet twierdzą, że przez podobieństwo tych dwóch wizerunków Katalończycy zostali okrzyknięci przez innych mieszkańców Półwyspu Iberyjskiego los polacos – czyli Polakami.

Uzdrowienia, nawrócenia, pojednania, łaski rodzicielstwa czy nawet wskrzeszenia – to długa lista cudów, jakie miały miejsce za wstawiennictwem Matki Bożej z Jasnej Góry. Na szczęście już od 1402 roku paulini spisują wszystkie te nadzwyczajne zdarzenia. Wiele z nich jest poświadczonych dokumentacją medyczną oraz zeznaniami świadków. Najbardziej spektakularny cud miał miejsce na początku XVI wieku, kiedy to pod obrazem Matki Bożej Częstochowskiej została wskrzeszona matka i dwoje jej dzieci, o czym przypomina obraz wiszący w łączniku między bazyliką a kaplicą Cudownego Obrazu.

W opasłych jasnogórskich archiwach spisanych jest aż 30 świadectw powstania z martwych za przyczyną Pani z Częstochowy. Wszystkie miały miejsce wieki temu.

INFORMACJE CZĘŚĆ II

Zamek w Olsztynie k/Częstochowy

Zamek w Olsztynie posadowiono na wzgórzu zwanym Słonecznymi Skałami już w drugiej połowie XIII wieku, jako jeden z elementów systemu obronnego Małopolski od strony Śląska. Kazimierz Wielki znacznie go rozbudował. Jako że zamek doskonale spełniał powierzone mu zadanie, również Jagiellonowie dbali o jego dobry stan – ustanowili tu nawet starostwo. Katastrofalny dla warowni – jak i dla całej Polski - okazał się potop szwedzki z połowy XVII wieku i późniejsza wojna północna. Splądrowana warownia nie wróciła już do stanu z czasów swojej świetności. Na początku XVIII wieku zamkowych kamieni użyto do budowy pobliskiego kościoła. Rozpadała się Rzeczpospolita, kruszyła się też warownia. W czasach rozkwitu składała się z zamku dolnego, środkowego i górnego, dwóch przedzamczy i potężnych murów. Do dziś zachowały się zarysy wielu tych budowli, ale najefektowniejsze są dwie wieże: okrągły stołp i kwadratowa wieża, zwana starościańską lub sołtysią. Wokół zamku zachowała się w pierwotnym stanie (co jest dzisiaj rzadkością) wspaniała sceneria poszarpanych wapiennych ostańców pośród muraw, utrzymywanych obecnie naturalną metodą, poprzez wypas owiec.

W murach zamku ożywają opowieści o wydarzeniach z jego przeszłości. Najczęściej od ich słuchania cierpnie skóra. Choćby XIV-wieczna historia Maćka Borkowica, wojewody poznańskiego. Miał spiskować przeciwko ostatniemu Piastowi, został także oskarżony o rozbój. Ujęty przez króla, trafił na dno wieży olsztyńskiego zamku, gdzie skonał dopiero po 40 dniach męki głodowej. Dwa stulecia później, w 1587 roku zamek oblegał pragnący polskiej korony Maksymilian Habsburg. Obroną dowodził starosta Kascper Karliński. Kiedy odmówił poddania się, Maksymilian porwał ostatniego z żyjących synów starosty i wraz z mamką wystawił przed szereg atakujących wojsk. Karliński nie zawahał się i podpalił lont armaty... Obecnie zamek jest tłem wielu imprez kulturalnych, w tym turniejów rycerskich. Zarządza nim Wspólnota Gruntowa wsi Olsztyn. Wstęp w jego mury jest płatny.

Od 2018 roku na zamku trwają prace rekonstrukcyjne. W baszcie studziennej odtworzono oryginalne kondygnacje, zrekonstruowano okna i otwory strzelnicze. Wewnątrz powstała klatka schodowa, w której po drewnianych schodach można wejść na poszczególne poziomy. Dzięki pracom archeologicznym została odkopana studnia, wybudowane dwie sale, gdzie przygotowano prezentację historii zamku i jego restauracji. Zamek jest dostępny do zwiedzania od 1.04.2024 r.

Zamek można zwiedzać codziennie od godziny 9.00 do godzin wieczornych.
Opłata za wstęp tylko w formie gotówkowej.
Przebywanie na terenie Wspólnoty Gruntowej za posiadaniem biletu w/g cennika opłat wstępu na zamek:
- dorośli: 10,00 zł
- młodzież ucząca się (za okazaniem legitymacji): 6.00 zł
- emeryci i renciści: 6,00 zł
- dzieci do 7 lat: wstęp wolny

Cennik opłat na wieżę widokową:
- dorośli: 5,00 zł
- młodzież i emeryci: 3,00 zł

1. Podzmacze
2. Wieża Sołtysia
3. Kuźnia
4. Baszta przy bramie głównej
5. Brama główna
6. Baszta studzienna
7-8. Zabudowa z XV i XVI w.
9. Wieża cylindryczna